

Aan: de gemeenteraden van Het Hogeland, Midden-Groningen, Groningen, Eemsdelta, Oldambt, Veendam, Stadskanaal, Westerwolde, Pekela en Westerkwartier, Provinciale Staten Groningen en de Algemeen Besturen van de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's.

Van: Delegatie 'Ereschuld: herstel en perspectief voor Groningen': René Paas (Commissaris van de Koning), Koen Schuiling (burgemeester Groningen), Johan Hamster (gedeputeerde), Annalies Usmany (wethouder Eemsdelta) en Johan Remkes (Voorzitter Nationaal Programma Groningen)

Datum: vrijdag 31 maart 2023

Onderwerp: Inzet Groningen n.a.v. uitkomsten Parlementaire Enquête Aardgaswinning Groningen

Hierbij sturen wij u het document 'Ereschuld: herstel en perspectief voor Groningen'. Afgelopen periode is er, o.a. in overleg met de maatschappelijke organisaties, gewerkt aan de inhoud van een integraal pakket 'Ereschuld: herstel en perspectief voor Groningen'. Dit pakket is deze week vastgesteld door de colleges van provincie en gemeenten en de DB's van de waterschappen in Groningen. De voorstellen in dit pakket geven een eerste invulling aan wat de enquêtecommissie betitelt als 'ereschuld' en geven richting aan onze inzet bij de gesprekken met het Rijk. De Groninger bestuurders gaan daarover graag met de volksvertegenwoordiging en Groningers verder in gesprek, en horen ook graag welke wensen en ideeën daarover bestaan. Uiteraard realiseren we ons ook dat er spanning staat op enerzijds de wens uitgebreid in Groningen met elkaar te spreken over de wensen en anderzijds in te spelen op de snelheid waarmee het kabinet tot een reactie wil komen op het rapport en afspraken met Groningen wil maken.

Vandaag wordt het document 'Ereschuld: herstel en perspectief voor Groningen' openbaar gemaakt en daarom hebben wij u zojuist om 10.30 uur de gelegenheid gegeven in een online sessie bij te wonen over het pakket en het vervolgproces. U kunt deze sessie terugkijken via [deze link](#).

Terugblik op de totstandkoming

Na de presentatie van de enquêtecommissie is in Den Haag een eerste beeld gegeven van wat er nodig is voor Groningen in een persconferentie door de Commissaris van de Koning René Paas, de voorzitter van het Nationaal Programma Johan Remkes en de burgemeester van Groningen Koen Schuiling. Bij de bijeenkomst op 8 maart heeft u als volksvertegenwoordiging een verklaring overhandigd aan leden van de Tweede Kamer die kracht en richting geeft aan wat er nodig om Groningers recht te doen en de ereschuld in te vullen. Voortbouwend op die verklaring en het rapport van de enquêtecommissie is ons verhaal, in afstemming met de maatschappelijke organisaties, verder uitgewerkt en hebben de colleges van de tien Groningse gemeenten, Gedeputeerde Staten en de Dagelijks Besturen van de waterschappen bijgaand pakket vastgesteld.

In 'Ereschuld: herstel en perspectief voor Groningen' treft u de voorstellen van Groningen aan voor schade, herstel en gezondheid én het perspectief voor Groningen. Dit boekje vormt één geheel waarmee we als regio het eerste antwoord geven op de uitkomst van de parlementaire enquête: het Rijk heeft een ereschuld in te lossen aan Groningen en de Groningers. Tevens is dit document het vertrekpunt om, zoals aanbeveling 11 van de enquêtecommissie terecht luidt, verder de dialoog met de volksvertegenwoordiging en Groningers aan te gaan.

Het nu voorliggende document bevat verwijzingen naar het rapport 'Groningers boven gas'. Het bevat echter nog niet de definitieve analyse van het enquêterapport. Deze volgt nog. Dit betekent dat de regionale inzet nog aangescherpt of aangevuld kan worden zodra de definitieve analyse gereed is. Daarnaast gaan we uiteraard ook graag in gesprek met u als volksvertegenwoordiging en met inwoners over de verdere invulling en uitwerking.

Herstel en perspectief voor Groningen

In de onderhandelingen met het Rijk willen we allereerst inzetten op schadeherstel, versterking en gezondheid en investeringen in leefbaarheid en voorzieningen (sociale cohesie en leefbaarheid van dorpen en wijken, mentale gezondheid van inwoners, vergoten van kansen voor de volgende generatie, het doorbreken intergenerationele armoede en Groningen aardgasvrij in 2035). Daarnaast is er aandacht nodig voor nieuw

perspectief ten aanzien van duurzame energie, de toekomst van het landelijk gebied en het gezond en gelukkig ouder worden. Randvoorwaardelijk is dat we investeren in innovatie, onderwijs en arbeidsmarkt en infrastructuur en bereikbaarheid.

Het overleg met het Rijk

Naast het verder aanscherpen en vaststellen van de regionale inzet, doorlopen we vanaf nu een proces van overleg met het Rijk. De regionale delegatie die de gesprekken voert met de vertegenwoordigers van het kabinet bestaat uit: René Paas (Commissaris van de Koning), Koen Schuiling (burgemeester Groningen), Johan Hamster (gedeputeerde), Annalies Usmany (wethouder Eemsdelta) en Johan Remkes (Voorzitter Nationaal Programma Groningen). De eerste verkennende afspraak over het te doorlopen proces met staatssecretaris Vijlbrief was op 16 maart. We gaan voorzien in een reguliere terugkoppeling van de aanstaande gesprekken aan colleges en volksvertegenwoordiging.

We voorzien op dit moment dat de staatssecretaris in mei de uitkomsten van de gesprekken met Groningen in een kabinetsreactie wil vervatten. Naar verwachting zal de Tweede Kamer voor de zomer met het kabinet spreken over de uitkomsten van de enquête en de kabinetsreactie. Daaraan voorafgaand gaat de Kamer in april met de enquêtecommissie in gesprek over het rapport.

Dialoog met Groningers

De parlementaire enquêtecommissie doet de oproep om inwoners en maatschappelijke organisaties te betrekken bij besluitvorming over hun huizen, hun schade en hun toekomst. Bestuurlijk is al aangegeven dat de regio deze oproep zeer onderschrijft, zowel op korte als op de langere termijn. Voor het onderdeel schade, herstel en gezondheid zal de bestuurlijke delegatie allereerst de dialoog met de maatschappelijke organisaties (Groninger Bodembeweging en Groninger Gasberaad) over de inzet van de regio voortzetten. Daarnaast zijn verschillende voorstellen voor de dialoog met inwoners in ontwikkeling. Uw wensen hierover horen we graag en betrekken we hierbij.

Als regionale bestuurders spreken wij dagelijks met onze inwoners die te maken hebben met de negatieve gevolgen van gaswinning. Bestaande plannen voor schadeherstel en versterking, dorps- en wijkvernieuwing en perspectief zijn samen met inwoners en ondernemers opgesteld. Voorbeelden hiervan zijn de lokale programmaplannen van Nationaal Programma Groningen, Toukumst, de agro- en mkb-programma's. Maar bovenal zijn het de plannen die we met inwoners en betrokken instanties aan de keukentafel maken en die op uitvoering wachten. Inwoners verwachten nu dat we problemen oplossen vanuit het belang van die inwoner. Dat doen we zoveel mogelijk via de reguliere processen (desgewenst geïntensiveerd) die hiervoor per gemeente en provinciebreed met bewoners en de maatschappelijke organisaties zijn ingericht. Rijk, provincie, gemeenten, maatschappelijke organisaties en inwoners organiseren korte lijnen om snel tot resultaat te kunnen komen.

We beginnen aldus met de inzet rond schade & versterken en gaan verder met het bieden van nieuw perspectief dat daar onlosmakelijk mee verbonden is. Het één kan niet zonder het ander. We nemen uiteraard de tijd om dit pakket samen met Groningers, maatschappelijke organisaties en anderen verder in te vullen en uit te werken. Doel is om Groningers, ook degenen die minder snel hun stem laten horen, structureel te betrekken bij (onderdelen van) de toekomstagenda. We gaan met de maatschappelijke organisaties in gesprek om dit proces over het lange-termijn perspectief voor Groningen verder vorm te geven.

In gesprekken merken we dat de invulling van plannen voor de verder toekomst voor veel inwoners nog niet aan de orde is. Nu is het zo dat inwoners op veel momenten reeds worden betrokken bij processen waar over de toekomst van Groningen wordt gesproken. Deze gesprekken blijven we continu voeren en gaan we verbreden en intensiveren. We organiseren een *doorlopend gesprek* en niet de zoveelste eenmalige ronde. Met inwoners, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en bedrijfsleven gaan we vorm geven aan de toekomst van Groningen. Daarom sluiten we enerzijds aan bij lopende processen waar gesprekken worden gevoerd over plannen voor (onderdelen van) de toekomst van Groningen, zoals bijv. bij de omgevingsvisies. En willen we daarnaast de tijd nemen om een proces te organiseren waarbij met Groningers, maatschappelijke organisaties en ondernemers wordt gewerkt aan het geheel van de toekomstagenda, indachtig aanbeveling 11 van de enquêtecommissie. Daarbij denken we aan de vorm van een jaarlijks grootser evenement, aangevuld met duurzame, langdurige meer kleinschalige momenten/processen per thema/gebied. We haken zoveel

mogelijk aan bij lopende structuren, zoals de gebiedsgerichte werkwijze van de gemeenten. Tevens zoeken we naar vernieuwende vormen van participatie.

Overleg- en informatiemomenten

De delegatie van 5 regiobestuurders is verantwoordelijk voor de gesprekken met het rijk. De delegatie van regiobestuurders kan alleen succesvol zijn als er overeenstemming is in de regio over de inhoud. Met het vaststellen van 'Ereschuld: schadeherstel en perspectief voor Groningen' is door alle colleges vooraf mandaat gegeven aan de delegatie.

Om colleges en volksvertegenwoordigers zo goed mogelijk in positie te brengen *tijdens* dit proces, plannen we tot de zomer een aantal vaste overlegmomenten met de delegatie in. Allereerst een wekelijkse 'Bestuurstafel' met de Commissaris van de Koning, burgemeesters, dijkgraven en de wethouders die verantwoordelijk zijn voor gaswinning/het aardbevingsdossier. Uiteraard is het aan de volksvertegenwoordiging om zelf keuzes te maken ten aanzien van agendering in gemeenteraden, Staten en Algemeen Besturen.

De colleges informeren de eigen gemeenteraden, Staten en AB's. Gedurende de onderhandelingen worden colleges en volksvertegenwoordiging maandelijks door de delegatie geïnformeerd in een online sessie. We willen investeren in een stevige betrokkenheid van bestuurders, volksvertegenwoordigers en de maatschappelijke organisaties, zodat we eendrachtig de gesprekken met het Rijk ingaan.

Bijgaand krijgt u de inzet vanuit Groningen m.b.t. schadeherstel en perspectief toegestuurd.

Tot slot

Het uitbrengen van het rapport van de parlementaire enquêtecommissie was een ingrijpend moment voor Groningers. Groningers zijn hiermee erkend in de ernstige gevolgen die jarenlange gaswinning heeft gehad voor hun (t)huis, hun leven, hun gemeenschap en regio. De enquêtecommissie spreekt van het inlossen van een ereschuld. Wij zullen er alles aan doen om inhoud te geven aan het invullen van die ereschuld, op een manier waarbij inwoners direct het verschil gaan merken in de problematiek waar zij mee te maken hebben. Daarnaast willen we inwoners weer een goede toekomst kunnen bieden in de provincie waar wij met elkaar zo van houden en trots op zijn. Wetend dat we ons samen voor hetzelfde inzetten, gaan we voor dat doel. Eendrachtige samenwerking in Groningen draagt eraan bij dat we met Rijk tot goede afspraken voor het oplossen van de problemen van vandaag en het investeren in perspectief voor Groningen kunnen komen.